

Publicerad 2023-10-17 01:13 av Tomas Karlsson

Är litteraturen i kris?

Väldigt många bokförlag har numera på sin hemsida att de har manusstopp. De meddelar alltså ett direkt ointresse för att ge ut litteratur. Stopp redan i dörren.

Nu är jag ju ingen expert på litteratur, så vem är jag att säga nånting? Jag har ingen högskoleexamen i litteraturvetenskap. Jag har heller inte gett ut en massa böcker - bara en diktsamling och snart kommer en novell/ kortroman.

Men jag har under de 50 år som har gått sen jag lärde mig läsa varit storkonsument av litteratur. Jag har läst uppskattningsvis en bok i veckan i medeltal under 50 år, vilket innebär att jag har läst närmare 3.000 böcker i mitt liv.

Så, är litteraturen i kris? Jag tror inte att litteraturen är i kris. Men förlagen verkar vara det. I alla fall många av dem. Det skrivs och läses böcker. Och vi kommer inte att sluta läsa. Jag tror att läsningen snart kommer att uppleva en renässans.

Jag vågar påstå att det är nån som går miste om nånting här. Och min åsikt är att det inte nödvändigtvis är jag som författare - jag skriver och ger ut böcker i alla fall. Det är inte heller jag som konsument av litteratur - jag har inga som helst problem med att hitta böcker jag vill läsa.

Så, den stora förloraren här är ohjälpligen förlagen. Rätta mig om jag har fel, men jag kan inte få det att gå ihop. Kan nån förklara för mig hur man kan driva ett bokförlag utan att ge ut böcker?

En annan kategori förlorare är helt klart läsarna. En stor del av de böcker som de större förlagen inte ger ut kommer visserligen ut på mindre förlag eller ges ut av författarna själva. Men de når kanske inte läsarna på samma sätt som de kunde ha gjort om de getts ut på större förlag.

Ett stort problem som jag har sett hos många förlag är att de tar helt orimligt lång tid på sig för att läsa ett manus. Jag tycker att jag är förstående - upp till 3 månader kan jag godta som en rimlig tid innan ett besked kommer. Men då man behöver 5-6 månader på sig för att läsa ett manus kan jag inte tycka att det är rimligt längre. Vänta ett halvt år på ett beslut om eventuell utgivning av en bok? I don't think so - då ger jag hellre ut själv.

Förlagen fungerar naturligtvis i viss mån som en kvalitetskontroll. Men väldigt mycket som är dåligt ges faktiskt ut på "riktiga" förlag också. Och vad är det som är kvalitet? Hur kan man mäta ett konstverks kvalitet? Dessutom är det nog i dagens läge så att det som de stora förlagen väljer att ge ut i första hand är sånt som de räknar med att kommer att sälja. Och den litteratur som säljer och den litteratur som är av hög kvalitet är två skilda saker.

Sammanfattningsvis tycker jag att många förlags verksamhet inte verkar hållbar i dagens läge. Nu sitter jag

som sagt var inte inne med nån tyngre expertis på varken litteratur i största allmänhet eller i att driva ett förlag. Men jag kommer osökt att tänka på uttrycket "att såga av den gren man sitter på". I min naivitet och okunskap tycker jag att grunden, eller stammen för att hålla mig till metaforen med trädet, i litteraturen och förlagsverksamhet borde vara författarna, vi som skriver? Jag kan ju ha fel och jag diskuterar gärna om nån vill diskutera.

Förlaget Bonniers refuserade Astrid Lindgrens manus till "Pippi Långstrump". Piratförlaget läste aldrig Stieg Larssons inledning till "Millenniumtrilogin". J.K. Rowlings "Harry Potter" refuserades av 12 förlag. Stephen King refuserades av över 30 förlag innan han blev utgiven. Mitt favoritexempel när det gäller refuseringar är romanen "Zen och konsten att sköta en motorcykel" av Robert M. Pirsig. Den refuserades av 126 förlag innan den gavs ut och nu har den sålts i miljoner exemplar på 27 olika språk. Vilka slutsatser kan vi dra av detta?

Hur som helst kommer jag att fortsätta skriva. Jag vet nämligen att jag har nånting att berätta och nånting att säga. Huruvida nåt större förlag vill ge ut det jag skriver spelar ingen större roll för mitt skrivande. Jag behöver inte heller nåt skivbolag för att ge ut min musik. Mina böcker och min musik kommer ut hur som helst. Vad förlagen och skivbolagen sysslar med i dagens läge är tämligen oklart för mig. Och om jag ska vara helt ärlig är det också rätt ointressant - jag har viktigare saker för mig än att engagera mig speciellt mycket i det. Jag skriver och ger ut mina böcker och min musik - med eller (för närvarande) utan förlagens och skivbolagens medverkan.

Texten är utskriven från Poeter.se

Författaren Tomas Karlsson med Poeter.se id #101713 innehar upphovsrätten